

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Cvræ Pastoralis Præcipve Circa Repentina & Generaliora

Possevino, Giovanni Battista Bernardino

Coloniæ Agrippinæ, 1645

Primo. Excommunicantur Hæretici cuiuscunque sectæ, eorundem fautores, libros legentes, tenentes, aut imprimentes, & Schismatici.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42220

COLLECTANEA
breuia pro Bulla Coenæ
Domini.

PRIMO.

Excommunicantur Hæretici cuiuscunque sectæ,
eorundem fautores, libros legentes, tenentes, aut
imprimentes, & Schismatici.

II. HÆRETICVS.

Excommunicatio hæc perstringit
Hæreticum omnem cuiusuis no-
minis, qui hæresim manifestauit
actu externo, etiam occultissimo,
etiam solitariè, & nullo præfente.
Omnes.

2. *Hæreticus quis?* Hæreticus verò est, qui
non credit determinatis ab Ecclesia Romana.
Sair. de cens. lib. 3. cap. 4. num. 16.

3. *Probabilis.* Est sub hoc maledicto, qui res
fidei habet probabiles, quia assensus debet esse
certus, ne quis sit hæreticus. Azor. 1. par. lib. 8. c. 3.
quæst. 6.

4. *Dubius.* Qui dubitat in fide sciens & vo-
lens. Tol. lib. 1. cap. 20. num. 3.

5. *Ignorans.* Habens ignorantiam crassam,
paratus tamen credere prædicatis per Ecclesiam,

à Soto iudicatur hæreticus, *distinct. 22. quæst. 2. art. 3. post 5. concl. negat* vero Azor *1. par. lib. 8. c. 9. quæst. 8. Sayr. c. d. n. 15.* qui interpretatur Sotum, si ignorantia sit talis, quæ faciliter vinci possit.

6. *Hæreticus mentalis.* Non ligatur hac censura, Hæreticus mere mentalis, id est, qui nullo actu externo, etiam occultissimo, errorem manifestavit. *Omnes.*

Hic ab omni exposito potest absolui. *Omnes.*

7. *Manifestans signo indifferenti.* Si hæresim manifestavit, sed signo indifferenti, ad manifestandam tam hæresim, quam fidem, videlicet, annuendo capite, aiendo, ira est, subridendo, reum maledicti quidam aiunt, quidam negant. Azor *l. d. c. 9. q. 12.* iudicat negativam probabilem. Sayr. *ibi. num 23.* affirmantes sequitur.

8. *Ioco dicens se hæreticum.* Nec qui per iocum dicit se hæreticum. Azor *c. d. quæst. 6. Sayr. c. 4. num. 31.*

9. *Nec legens, disputans.* Nec qui, cum sit hæreticus mentalis, legendo, narrando, disputando, vel alienos libros transcribendo, hæresim suam ore pronunciat; dummodo hoc non agat animo exprimendi, vel confirmandi narratum errorem, nam tunc esset hæreticus. Azor *c. d. q. 7.*

10. *Ore tantum.* Nec qui dolore, vel metu etiam leui, ore tantum, non corde, hæresim affirmat. Azor *c. 9. q. 9. & 10.* Concordat Caiet. *2. 2. q. 11. art. 1. ad 2. & q. 94. art. 1.* quia ut quis hæreticus cuadat, debet intellectu credere, quæ ore fatetur. Sayr. *c. 4. n. 13.*

11. *Edens vetita.* Nec qui transiens per loca hæretica, tempore ab Ecclesia interdicto carnes

edit,

edit, appositas ad periculum faciendum num fit
Catholicus: quia hic actus indifferens, dum-
modo fidem interius retineat. Azor lib.d. c. 27.
quast. 3.

12. *Apostata.* Excommunicatur praeterea a-
postata à fide, id est, qui à fide Catholica transit
ad sectam Turcicam, Iudaicam, vel Paganam.
Suar. *ibi.* intellige voluntate & intellectu. Suar.
n. 8.

Qui ore vel corpore solum, non animo dicit
vel agit aliqua pertinentia ad dictas sectas, est
à censura immunis. *Omnes.*

13. *Atheista.* Quid de Atheista? Si baptizatus,
maledicto credo teneri, quia verè hæreticus; si
non baptizatus, est liber; quia Ecclesia non iudi-
cat de his, quæ foris sunt, etiamsi Iudæus, qui
Deum vnum admittit; multo minùs, si alio no-
mine. Sil. infidelis: credo ratio eadem.

14. *Credens hæreticis.* Excommunicatur cre-
dens hæreticis, vt hæreticis, id est, quos hæreticos
nouit.

Sufficit implicitè credat, etiamsi nihil expli-
cet, vt idiota implicitè dicitur credere, dum cre-
dit, quicquid credit Ecclesia.

Talis esset, qui diceret, credo Caluino, vel
Calvinus habuit veram fidem; volo mori in fide
Caluini: qui ritus hæreticorum coleret, id est,
qui faceret vel vellet facere, quod hæretici in
morte vel in vita faciunt. Tol. Sayr. *ibi.* Sil. hæ-
res. 1. q. 7. Azor 1. p. lib. 8. c. 15. q. 1.

Si tamen iste hæresim sola mente contineat, &
nullatenus prodat, hæreticus mentalis dicitur.

Qui credit hæreticum esse virum bonum, non

vt est hæreticus, sed vt est quidam vir, non afficitur censura. *Suar. disp. 21. sect. 2. num. 5. 6. 7. de cens.*

15. *Receptans hæreticum.* Excommunicatur receptator hæretici, talis est, qui celat hæreticum, vel in domum recipit, ne in manus iudicum deueniat. Sufficit hoc agat semel, sufficit, etiam si occultet, nec occisus occultanti vel familiæ dedecori sit. *Azor c. d. q. 2.*

Receptas hæreticum, non vt hæreticum, sed vt amicum, cognatum, non perstringeris censura. *Azor cap. 15. q. 3. Nau. c. 27. num. 56. Caiet. excomm. 1.*

Receptas, sed nihilominus hæreticus capitur, excommunicaris. *Sayr. c. 5. n. 4.*

16. *Fautor.* Excommunicatur fautor hæretici, vt hæretici. Talis est Dominus vel Magistratus, qui requisitus ab Episcopo vel Inquisitore committit officium suum exercere contra hæreticum, non curat diligenter deduci, aut custodiri in carcere. *Omnes.*

Item testis, qui iuridicè interrogatus non docet verum, vt faueat ei. *Omnes.*

Item, qui cum teneatur indicare hæreticum, non indicat. *Omnes.*

Fautor facto. Item, qui cum sit priuatus, facto vel verbo fauet hæretico. Facto, si primario vel secundario iuuat hæreticum, vt euadat, fugiat è carcere, vel post fugam præbet equum viaticum, rumpit compedes, vel aliter ad fugam cooperatur. *Sayr. c. d. num. 5. 6. Azor c. d. q. 7.*

Honorem ei defert absque vlla causa excusante, vt cognationis, timoris, necessitatis, vilitatis,

tatis, vel alia simili. Nau. cap. 27. num. 60. not. 1.
Sayr. ibi. num. 8.

Fautor verbo. Verbo verò faues hæretico, si eum excusas, dicendo iniuste condemnatum, vel aliud simile. *Omnes.*

Faues, non vt hæretico, sed vt amico, excusatus à censura. Azord. q. 7. Caiet. excom. 1.

Fautor non secuto effectu. Quid, fauisti, sed effectus non sequutus? Sayr. c. d. nu. 4. censet probabiliter te excommunicatum: quia Canon principaliter includat fautores, non accessorie, nam accessorie inclusi non excommunicantur nisi effectu securo.

17. *Hæreticus an manifestandus?* Priuatus es, & nullo iuramento cogeris hæreticum pandere, si non pandas, non incidis. *Omnes.*

Incidis in Canonem, si sacramento adigeris pandere. *Omnes.*

18. *Defensor.* Excommunicatur defensor hæretici, vt hæretici, qui vi, potentia, viribus, vel armis tuetur hæreticum, vt tutò viuat, vel ne capiatur, aut puniatur, aut ne examinetur, aut vt euadat, vel non fiat contra eum iustitiæ executio. Qui patrocinium illius suscipit, qui instrumentum conficit, vt illum adiuuet. Sayr. ibi.

Defendis etiam hæreticos in genere, v. g. ne capiantur, ne iudicentur, es sub eodem maledicto.

19. *Patrocinari hæretico vt licitum.* Patrocinaris illi iuste, id est, vt fieri solet in tribunali inquisitionis, non es censuræ reus. Similiter innoxie illi patrocinaris in alia causa ab hæresi. Sil. ibi.

Si

Si defendas eum à violentia. *Omnes.*

Si faues, ne punitus, maius malum, vel malum grande eueniat bonis ; quia tunc bonis faues, non hæretico, credo.

Patrocinariis hæretico parato redire ad Catholicam fidem, vel dum ex processu non apparet illum esse hæreticum, non est censura astrictus, nam licere ait Iul. Clar. *pract. crim. l. 5. §. hæresis.*

20. *Hæretici præsumptio.* Si verò contra eum est præsumptio grauißima, eum per eam posse condemnari affirmat idem Clar. *ibi. q. 20. versu. Scias etiam,* videtur dicendum iuxta Clarum patrocinantem excommunicari, cum patrocinetur illi, qui habeatur ab Ecclesia hæreticus. De ista præsumptione vide Sil. *Præsumptio & Indicium.*

21. *Legens librum hæreticum.* Excommunicatur legens librum hæreticum, sciens esse hæreticum, & de hæresi tractare.

22. *Legens quis dicatur?* Legis, sufficit siue voce emissa, siue submissa, siue solis oculis percurrendo, de Graf. *lib. 4. c. 18. n. 45.*

23. *Legens hæretica incidenter.* Non tenetur hac censura, si in libro Catholico legis sententiam hæreticam ibi relatam, etiamsi legas, vt scias illius argumenta. Nau. *c. 27. n. 56.*

Si audis alium memoriter recitantem librum hæreticum. Sayr. *c. 5. n. 13. Nau. ibi.*

Si tu ipse recitas. Sayr. *ibi. de Graf. decis. lib. 4. c. 18. n. 45.*

24. *Legens librum hæreticum, sed nondum prohibitum.* Si liber est hæreticus, sed nondum prohibi-

libitus, credo te excommunicatum, si intelligas lecta; secus si non intelligas: quia hoc idem est ac non legere, dummodo lectionem non auxiliat aliquis.

25. Num possis tu librum hæreticum corrigere, & correctum tenere, dum tu sis tantæ sufficientiæ, ut hoc bene valeas præstare? dicendum nunquam licere: nam nec licet etiam instructissimo, etiam ad impugnanda prava dogmata, absque Pontificio placet.

26. *Lectio libri hæretici quanta.* Quantum libro legendum pro hac censura? Quidam auctores sufficere lectionem vnius aut alterius lineæ. Tol. *inst. c. 20. n. 16.* Azor. *1. p. 6. 16. q. 3.* parum discordat: alij aiunt sufficere etiam lineam, dummodo contineat integram & perfectam hæresim. Quo ad libros Catholicorum verò habentes annotationes, seu scholia hæretici, standum Indici Romano librorum: si tamen scholia sint adeo copiosa, ut potius censeantur libera. Suar. *l. d. num. 11.* legentes includit hoc canon.

27. *Tenens librum hæreticum.* Excommunicatur tenens librum hæreticum, creditum, vel scitum hæreticum, ni det Inquisitori, quamprimum commodè potest. Sayr. *ibi. num. 16.*

28. *Tenens apud se, vel apud alium.* Sayr. *ibi.* etiam sigillo obsignatum, etiam in arca clausum, etiam humi sepultum, etiam in pariete, vel alibi absconditum, etiam si humus, paries, vel locus sit alienus, quia omnibus his modis teneri dicitur.

29. *Librum hæreticum quis comburet? Antequam possit ipse comburere? Azor l.p.l.8.cap.16. q.11.* affert duas sententias, vnã negantem, alteram affirmantem: ipse tenet primam.

30. *Habes precario librum hæreticum, cui trades, Domino ne, an Inquisitori? Inquisitori.*

31. *Imprimens librum hæreticum.* Excommunicatur imprimens librum hæreticum, vt hæreticum. Afficitur censura Dominus libri, qui facit expensas impressionis, qui componit characteres, qui premit torcular, qui corrigit, qui chartam madefacit, & omnes propinquè ad impressionem agentes. Sayr. c.d.n.17.

32. *Defendens librum hæreticum.* Excommunicatur defendens librum hæreticum, ex quauis causa, publicè vel occultè, quouis ingenio vel colore & modo, quo est dictum supra de defensore hæretici.

33. *Schismatici.* Excommunicantur Schismatici, id est, qui nolunt subesse Papæ, vt capitulum Ecclesiæ. *Omnes.*

34. *Permittens se eligi in Papam non canonicè, & qui ei adhæret, est sub hoc maledictio.* *Omnes.*

35. *Inobediens pertinaciter Papæ.* Excommunicatur, qui pertinaciter se subtrahit, aut recedit ab obedientia Papæ, nolens pertinaciter eius mandatis obedire.

Tol.c.d.n.vlt. Sayr.c.5.n.25.

& vt infra.

✻ ✻
✻ ✻